

PROJEKT U IZVANNASTAVNIM AKTIVNOSTIMA – POVIJEST

Stručni članak iz prakse

Članak razmatra model rada na projektu u izvannastavnoj aktivnosti povijesti učenika osnovne škole. Povjesničarke su u šk. god. 2007./2008. provele samostalno terensko istraživanje vezano uz 120 godina neprekidnog rada Dobrovoljnog vatrogasnog društva Čepin. Nakon provedbe projekta napravljena je kritička analiza cjelokupnog tijeka rada na projektu. Istraživanje je sintetizirano u eseju za županijsko natjecanje iz povijesti, Power Point prezentaciji za javno prikazivanje rezultata višemjesečnog istraživanja te izradi plakata za javnu izložbu izvan škole. Učenici su se pokazali sposobnim za aktivno, samostalno i timsko učenje, a ovakva projektna nastava obogaćuje školsko iskustvo i daje mu novu kvalitetu.

Ključne riječi: projekt, samostalno istraživanje, esej, samoprocjena postignuća, javno izlaganje.

Uvod

U obilježavanje 750. obljetnice prvog pisanog spomena imena Čepin povjesničarke OŠ V. Nazor Čepin odlučile su se uključiti samostalnim istraživačkim projektom o DVD-u Čepin povodom 120. jubileja društva.

Cilj projekta je bio uočiti kontinuitet rada vatrogasaca u Čepinu, ali i promjene, tj. sličnosti i razlike u pojedinim razdobljima prošlosti, te budućnost vatrogastva u Čepinu.

Projekt su provele u tri glavne etape: pripremanje za rad, rad na projektu i refleksija.

Etape istraživačkog projekta

1. PRIPREMANJE ZA RAD NA PROJEKTU

a) pronalazenje teme

Učenica 7. razreda Marija Šmit, povjesničarka i članica vatrogasne mladeži, naglasila je važnost teme ove godine zbog 120 godina neprekidnog dobrovoljnog rada DVD-a Čepin.

Ljetna tragedija na Kornatima (30. VIII. 2007), kada je poginulo 12 vatrogasaca, “zapalila” nas je za vatrogasnu temu jer su nam tada naši “domaći” – čepinski vatrogasci – postali najvažniji na svijetu.

b) formuliranje cilja

Glavni cilj projekta je istražiti povijest DVD-a Čepin, ali su učenice dogovorile i ostale teme:

1. Osnivanje DVD-a Čepin
2. Omasovljenje društva
3. Oprema i izgradnja
4. DVD-e Čepin nakon 2. svjetskog rata do 100. obljetnice
5. Razdoblje od 1988. do danas (2008)
6. Budućnost vatrogastva u Čepinu

c) planiranje

Vrijeme za provedbu projekta je bilo od početka šk. god. 2007/2008. do početka veljače 2008. s obzirom da smo samostalni istraživački rad učenika željeli prikazati na Županijskom natjecanju iz povijesti u Osijeku u ožujku 2008. godine.

Zajedno smo dogovorile socijalne oblike rada i način prikupljanja podataka: pronaći literaturu, posjetiti ustanove, intervjuirati i razgovarati s kazivačima i očevicima događaja.

Učenice su dobile gotov okvirni plan projekta prema prijedlogu grupe autora iz knjige *Projektno učenje* koji je na kraju projekta izgledao ovako:

OKVIRNI PLAN PROJEKTA
Tema projekta: 120. jubilej DVD-a Čepin Opći ciljevi: Što projektom želimo postići? Upoznati prezentacijama i izložbama mještane i goste Čepina s radom DVD-a.
Razred: 7. i 8. osnovne škole Šk. godina: 2007./08.
Posebni ciljevi: Promicati povezivanje škole i okoline, njegovanje zavičajne baštine, razvijanje sposobnosti promatranja, opisivanja, logičkoga mišljenja i zaključivanja, razvijanje kritičkoga čitanja i bilježenja podataka; poticati kreativan individualan i timski rad, komunikacijske vještine, izgrađivati pozitivan stav prema dobrovoljnom radu u društvu i uočiti vrijednost tradicije i bogate prošlosti svog mjesta i škole.
Socijalni oblici rada: rad u paru, grupni, individualni
Predmeti u kojima se ostvaruje projekt: povijest, informatika, hrvatski jezik
Teme pojedinih skupina: Osnivanje DVD-a Čepin, omasovljenje Društva, oprema Društva i izgradnja Vatrogasnog doma, rad Društva od 1945-1988, novije razdoblje – zadnjih 20 godina, budućnost vatrogastva u Čepinu.

2. RAD NA PROJEKTU

a) prikupljanje podataka

Raspršili smo se u školsku i mjesnu knjižnicu za postojećom literaturom koje gotovo da i nema. U Državnom arhivu Osijek ne postoji ništa zapisano o čepinskom DVD-u. Zapovjednik DVD-a Stjepan Nađ nam je ukazao na netočnost postojećih objavljenih podataka.

Preostali su nam Zapisnici DVD-a Čepin, Župska spomenica župe Presvetog Trojstva u Čepinu, te sadašnji članovi Vatrogasnog društva kao i mještani Čepina. Razgovarali smo i intervjuirali preko 30 osoba. Još uvijek prikupljamo stare slike iz susjedne države jer smo naišli na takav trag.

b) obrada podataka

Paralelno smo ispravljali i sređivali povijesne podatke za DVD-a Čepin jer se u pripremanoj monografiji Čepina traže, između ostalog, i podaci o djelovanju njihovog društva, te pisali svoj esej za Županijsko natjecanje.

c) predstavljanje rezultata rada

Vatrogasci su nas zamolili da na njihovoj Godišnjoj skupštini (24. II. 2008) prikazemo rezultate svog rada tako da su učenice izradile Power Point prezentaciju s povijesnim podacima i što više čepinskih imena. Zatim su izradile novu prezentaciju, prema propozicijama, za Županijsko natjecanje Osječko-baranjske županije iz povijesti u Osijeku. Nastupile su 12. III. 2008. i zauzele 3. mjesto.

Još predstoji prikaz istraživačkog projekta na Učiteljskom vijeću naše Škole do kraja školske godine, 9. V. 2008. u OŠ Miroslava Krležu u Čepinu na stručnom skupu učitelja povijesti Osječko-baranjske županije, na proslavi 120. jubileja DVD-a u Čepinu 2. VIII. 2008. Svaki nastup je popraćen izložbom na plakatima koja će biti postavljena i u našoj Školi za Dan škole (30. V. 2008).

2. REFLEKSIJA

a) grupna procjena

S obzirom da učenice rade mini ili normalne projekte iz povijesti od 5. razreda, sposobne su samostalno vrjednovati grupni rad i svoj osobni.

Ovaj put su dobile upitnike nakon rada na projektu kako bi lakše procijenile postignuća odgovarajući na niz pitanja (prilog 3 iz knjige *Projektno učenje*).

Najbitnije je da su se u skupini osjećale izvrsno, da im je projekt bio zanimljiv, da su upoznale nove metode komunikacije, razmijenile iskustva i učile timski raditi. Čak bi željele još raditi na toj temi.

b) samoprocjena

Potiče kritičko procjenjivanje vlastitoga rada i rada drugih. Ako učenici procjenjuju učinjeno i vrjednuju svoj rad, dobivamo povratnu informaciju o radu na projektu (prilog 2 iz knjige *Projektno učenje*).

Projekt im se svidio, misle da su postigle najbolje što mogu, primjenjivale su različite pristupe u radu, ali naglašavaju da još uvijek trebaju pomoć učiteljice u svom radu. Naravno da žele pokazati svoj rad drugima. Dvije učenice ističu da projekt nije ostvario njihova očekivanja – misle da im je prezentacija bila najbolja i da su trebale pobijediti na Županijskom natjecanju. Baš su bile tužne nakon objave rezultata.

Najvažnije je da su poboljšale svoje vještine u odnosu na prošlu godinu i to: način istraživanja, pisanje eseja, komunikaciju i izradbu prezentacije. A to su i inače osobine u kojima su jako dobre. Znači, usavršavaju se i napreduju u svom radu. Željele bi poboljšati vještinu pravljenja plakata za izložbe i smanjiti osjećaj straha i treme prije javnog nastupa, tj. izlaganja svog projekta odnosno prezentacije.

Zaključak

Samostalno istraživanje učenika pretpostavlja motivaciju, poticaj i pomoć u radu, ali cilj nije faktografsko znanje već razumijevanje povijesti. Povijest im je pomogla da bolje razumiju prošlost, a projekt učenje u izvornoj stvarnosti. Tako se njeguje jedan od osnovnih pedagoških ciljeva – ljubav prema zavičaju i njegovoj baštini.

Prijeko potrebne životne vještine – komunikacijske i rad u timu – maksimalno se razvijaju. Uvježbavaju se i terenske metode rada karakteristične za nastavu povijesti: opažanje (zapisivanje, fotografiranje, snimanje) i otkrivanje (intervjui).

Izabiranje izvora, analiziranje, uspoređivanje i vrjednovanje je neophodno za cjeloživotno učenje što nam, također, omogućava rad na povijesnim izvorima: pisanim, slikovnim, materijalnim ili usmenim.

Primjenom projektne metode učenje postaje uspješnije, učenik je aktivniji i “obrazovanje je okrenuto učeniku”. Tako će se lakše snaći u budućem radnom procesu jer “danas poslodavci očekuju stručnjake koji samostalno rade, odlučuju o izboru strategija, metoda i postupaka kojima će postizati ciljeve, kao i da su osposobljeni za rad u različitim socijalnim oblicima (individualnome, timskome)” (Munjiza, 2007).

Literatura

- Dryden, G., Vos, J. (2001). *Revolucija u učenju*. Zagreb: Educa.
- Klippert, H. (2001). *Kako uspješno učiti u timu*. Zagreb: Educa.
- Marzano, R., Pickering, D., Pollock, J. (2006). *Nastavne strategije (kao primijeniti devet najuspješnijih strategija)*. Zagreb: Educa.
- Munjiza, E., Peko, A., Sablić, M. (2007). *Projektno učenje*. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Učiteljski fakultet u Osijeku.
- Rendić Miočević, I. (2000). *Učenik – istražitelj prošlosti*. Zagreb: Školska knjiga.
- Stradling, R. (2003). *Nastava europske povijesti XX. stoljeća*. Zagreb: Srednja Europa.
- Stradling, R. (2005). *Multiperspektivnost u nastavi povijesti*. Zagreb: Srednja Europa.
- Terhart, E. (2001). *Metode poučavanja i učenja*. Zagreb: Educa.
- Delić, Đ. (2007). *Projekt u nastavi povijesti*. *Napredak*, 148 (2).
- Ivić, V., Pavličević, A. (2007). *Kako podijeliti krivnju ili suradničko ocjenjivanje grupnoga rada*. *Život i škola*, 17 (1).
- Trškan, D. (2007). *Terenski rad u nastavi povijesti – učenje metodom otkrivanja*. *Povijest u nastavi*, 2 (10).

